

בס"ד

לחיות בשלום עם עצמי

על פי שיעורו של

הרב ישראל אברג'ל שליט"א

הנוסח המלא של השיעור

קנייני תורה, שיעור 109: "מעמידו על השלום" (חלק ג')

<https://www.youtube.com/watch?v=K4PiAyovB-A>

הסודות להצלחה שלך

yoursuccesstoolbox.com

לכן נאמר: "מעמידו על השלום". המהות של התורה היא להרבות שלום. אבל איפה השלום מתחיל? בעולם הפנימי שלנו. אדם שחסר לו שלום בעולם הפנימי, חסר לו משהו מרכזי בחיים. מי שיש לו את זה, יש לו הכול.

מה השלב אחרי שלום? שלוה. אין שמחה בלי שלוה. שמחה אף פעם לא תהיה פעולה חיצונית, היא תוצאה של שלוה פנימית. השלום והשלוה, הזיווג ביניהם, מה ימשוך? ברכה. שלום ושלוה ימשכו ברכה. ככה זה הולך: הברכה תבוא אחרי שלום ושלוה, ואז תתגלה ברכה.

יהי רצון שהקדוש ברוך הוא יזכה אותנו, בזכות האור החיים הקדוש, בשלום בתוכנו, שלום בעולמנו, שלום בגבולנו, ומתוך זה שלוה בארמנותינו, וברכה תהיה מנת חלקנו.

הנוסח נכתב מתוך תמלול אוטומטי של השיעור, ולא הוגה על ידי הרב.

תוכן העניינים

5	1	הילולת רבי חיים בן עטר
5	2	פניו של הבעל שם טוב התרוממו
6	3	שלושים ושישה צדיקים בכל דור
6	4	האור עובר למי שבא אחריו בתור
6	5	"יפקוד ה'": משה מבקש מנהיג
7	6	יהושע: מי שנאמן לי ולבניי
8	7	"וסמכת ידך עליי"
8	8	הצורף של המלכים
8	9	הגוב של האריות
9	10	האריות מקשיבים לשיעור
10	11	אדמו"ר הזקן, בעל התניא
10	12	החמות שרדפה אותו
11	13	נעליים כמו תפילין
11	14	אדמו"ר הזקן עוזב את העיר
12	15	אדמו"ר הזקן הגדיל את החסידות
12	16	השם לא נותן לצדיקים ליפול
12	17	האור החיים הקדוש
13	18	שער השלום: מפתח לכל החיים
13	19	שמחה חיצונית לא מרפאה חוסר שלום
14	20	אדם חי: מי שפוגש את הפנימיות
15	21	האדם הוא הנפש, לא הגוף
15	22	מוקף חיים ועדיין לא חי
16	23	החיים מתחילים מהנקודה הפנימית
16	24	רוכב האופניים והמשל על הקצה

17	כשפוגשים את עצמו באמת	25
17	מה שאי אפשר לקחת	26
17	יהודי כל יכול	27
18	מכאן נבין את כל החיים	28
18	הכול יושב על נקודה פנימית	29
18	המדף של הילד	30
19	אדם עולם קטן	31
20	העולם קיים על השלום	32
20	כשאין שלום, נתקעים	33
21	כשכל הכוחות שואפים לאותו כיוון	34
21	חסרונות הם סימן חיים	35
22	השלום לא מוחק את השוני	36
22	השער השני: היכן נולד השלום	37
22	חמש שאלות שמהן נולד שלום	38
23	הברכה בעסק לא מתחילה בעסק	39
23	השער השלישי: שלום עם הבורא	40
23	השער הרביעי: שלום עם הנשמה	41
24	הקול הפנימי כמו נביא קטן	42
25	האינטואיציה של החולה	43
25	השער החמישי: שלום בין המוח ללב	44
25	מי שבר לי את ההחלטה	45
26	ויצר ה' אלוקים: שתי יצירות	46
26	שני אנשים בתוכי הם לא מחלה	47
26	למה לא נפש אחת	48
27	אם היינו נפש אחת, היינו מלאכים	49
27	מלאך עומד, אדם מהלך	50

80 שלום הוא לא שער צדדי [97:05]

שלום הוא לא שער צדדי. הוא מרכז בניין העולם. הוא מלמד אותנו איך לאסוף את כל חלקי החיים לנקודה הפנימית. במקום להילחם בעצמנו, במקום לברוח מהנשמה שלנו, נתחיל להגיע למקום הפנימי שלנו. מתוך זה הופכים את הבית למקום של השראת שכינה, הופכים את העבודה לשליחות, והקשיים נהפכים לסולם עלייה. ההתמודדות והאתגרים הם קרש הקפיצה של האדם. המבט על שתי הנפשות הופך אותו למציאות אחרת. פתאום אדם מגלה שלוה ונחת.

אתמול הרוויח מאה מיליון שקל בעסקה ולא הייתה לו שמחה. היום, מכלום, הוא נהיה רגוע ושלם, כי הוא מחובר למקום הפנימי שלו.

81 המקום שמפחדים להגיע אליו [98:03]

שימו לב, זה המקום שהרבה בעולם מפחדים להגיע אליו. כשהגיעה הקורונה, זה היה החלק שסתר להרבה אנשים בפנים. מי שלא היה מסוגל להגיע לעצמו, כמעט התמוטט והתקפל. מי שהיה מסוגל לעמוד מול עצמו, טיפס בכוכבים. כל כמה שנים יש אתגרים כאלה, שנותנים לאדם מתנה להגיע למקום הפנימי שלו.

82 השלב הראשון: סדר ביום [98:34]

השלב הראשון כדי לזכות לזה הוא סדר ביום: זמן לשינה, זמן לבית, זמן לעבודה, זמן לחברים. לכל דבר יש זמן, משבצת. מי שיודע לתפוס את הזמנים נעשה כלי, והגוף נעשה מרכבה לנשמה. מכאן אדם מתחיל לסדר את החיים. כשאדם מגיע למקום הזה נכון, הוא מגיע לשלב של שלום עם העבר, מסדר את החלקים, שלום עם ההווה, שלום בבית, שלום עם העתיד שלו ועם הסביבה. וכאן המפתח של כל מסכת החיים שלנו.

הוא רומז לאדם כל יום, איך אדם מתחיל לשמוע את השם מדבר איתו. זה הקול הפנימי שלנו, האינטואיציה שהשם נתן לאדם. מתוך זה הוא מביא את הבית, ומביא גם את הקהילה והסביבה. אנשים כאלה יכולים להעמיד עולם.

78 כל העולם בנוי על השלום [95:33]

תראו, כל העולם בנוי על השלום. התפילה מסתיימת בשלום: "עושה שלום". קדיש מסתיים ב"עושה שלום". ברכת המזון בשלום. ברכת כהנים: **וְיֵשׁ לְךָ שְׁלוֹם** (במדבר ו, כו). בכל שלב שלום. שלום לשון שלמות, המציאות של החיים. "לֹא מִצָּא הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא כָּלִי מַחְזִיק בְּרָכָה לְיִשְׂרָאֵל אֲלֹא הַשְׁלוֹם" (משנה עוקצין ג, יב).

למה לא אמר ברכה, בריאות, פרנסה? הרבה אומרים: רק בריאות. אמרתי לו: גם בריאות, אבל לא רק, זה צמצום. תגיד גם וגם וגם. אבל שלום כולל את הכול בתוכו. מילה אחת, "וישם לך שלום", ובשלום הזה יש הכול, הוא מכיל בתוכו את כל הכלים.

79 השלום הוא הכלי, הברכה היא האור [96:30]

השלום הוא הכלי, והברכה היא האור שבתוך הכלים. ככל שהכלי גדול יותר, הברכה גדולה יותר. בלי כלי, גם האור הגדול ביותר נשפך. כשיש לנו כלי, אפשר להחזיק. כלי קטן הוא כמו "טופח על מנת להטפוח". אם דבר רטוב נוגעים בו, ואחר כך נוגעים במקום אחר, ויש באצבע רטיבות, זה נקרא טופח על מנת להטפוח. גם בשלום צריך שיהיה כלי שיש בו להשפיע.

28	ונתתי לך מהלכים בין העומדים	51
28	הנפש השנייה היא תנאי, לא עונש	52
29	בכל לבבך, בשני יצריך	53
29	טוב מאוד זה יצר הרע	54
29	כמה מסקנות	55
30	דירה בתחתונים	56
30	בלי חושך אין מה להאיר	57
31	כל האומר ויכולו	58
31	איך מעלים את הנפש הבהמית	59
32	יתרון האור מן החושך	60
32	הגדולים באמת גדלו עם קשיים	61
32	התלמידים שנפלו בדרך	62
33	מנוע כפול	63
33	אור שנולד מתוך החושך	64
33	הנשמה לא נשלחה לעונש	65
34	וליבי חלל בקרבי	66
34	למה דווקא שתיים	67
35	שלמות באה בחיבור	68
35	שני העצים בגן עדן	69
36	שתי הנפשות משלימות זו את זו	70
36	מי עומד באמצע ומכריע	71
37	ובחרת בחיים	72
37	רק באדם נפגשים שני הכוחות	73
37	לא להשמיד אלא לחבר	74
37	וידעת היום והשבות אל לבבך	75
38	צדיקים שעברו הרבה	76

38	77	בניין העולם באדם
39	78	כל העולם בנוי על השלום
39	79	השלום הוא הכלי, הברכה היא האור
40	80	שלום הוא לא שער צדדי
40	81	המקום שמפחדים להגיע אליו
40	82	השלב הראשון: סדר ביום
41	83	מעמידו על השלום
41	84	שלום, שלוה וברכה

1 הילולת רבי חיים בן עטר [0:06]

ברוכים אתם לה' עושה שמיים וארץ. תחזקנה ידיכם, ותזכו לאריכות ימים, ברכה, בריאות, שמחה, נחת ושלוה. אמן, כן יהי רצון.

היום ההילולה של רבינו חיים בן עטר, האור החיים הקדוש. מספרים שהבעל שם טוב ישב בסעודה שלישית עם תלמידיו ברגעים עליונים של דבקות, שמחה וקדושה. הראייה שלו הייתה מסוף העולם ועד סופו, ראייה גשמית ולא רק רוחנית. אדם רגיל רואה מאה מטר או קילומטר, והוא היה רואה ארבע מאות פרסה, כאילו הוא מסתכל על קופסה. ובראייה רוחנית הוא ראה עולמות עליונים ותחתונים בראייה אחת. לא היה קץ לגודלו.

2 פניו של הבעל שם טוב התרוממו [1:07]

בסעודה השלישית פתאום התרוממו פניו, ואז בקע ניגון מפיו, ואמר שיקבעו נר מערבי. אף אחד לא ידע מה הוא אמר. במוצאי שבת הסביר להם: נפטר רבי חיים בן עטר.

זה כוח גדול מאוד, שאדם יודע להפנים את הרגשות וליטול שליטה על כל חלק. כאן ניכרת גדולתו של האדם.

לא די לדעת במוח. צריך להשיב ללב. מלך אמיתי יודע לגשר בין שתי המערכות. לא די שהאמת תהיה במוח, צריך להוריד אותה למקום של הלב, אל הרצון, אל ההרגשה ואל הבחירה, עד שהלב מסכים למה שהמוח יודע. מתחיל שלום פנימי ואמיתי.

76 צדיקים שעברו הרבה [93:03]

וזה מתאים לבעל ההילולה של היום, שפתחנו בגדולתו של רבי חיים בן עטר. צדיקים עוברים כל כך הרבה דברים בחיים, ודווקא בגלל מה שהם עוברים יש להם כלים לשאת את המסע. תראו כמה שנים עברו מפטירתו של הצדיק הזה ועד היום, וכמה האור שלו מאיר ובוקע בכל העולמות. אותו דבר רבי שמעון בר יוחאי: תראו כמה הצדיקים האלה עברו בחיים, וכמה שנים עברו עד היום, ומי לא יודע מה זה רשב"י. אותו דבר האור החיים הקדוש, מי לא יודע כמה גדול האור שלו וכמה הקדושה שלהם. זוכים ללמוד בהתמדה את התורה שלו ולהתחבר לנשמה הגדולה שלו.

77 בניין העולם באדם [94:32]

כאן אדם יודע לחבר בין הגוף לנפש. זה בניין העולם באדם: כל הכוחות מושכים לכיוונים שונים, והאדם עושה שלום ביניהם. זה היסוד של כל השער הזה. לכן השלום הוא מפתח מאסטר שמחזיק את כל חלקי החיים. מי שמחזיק בו נכון, מתחיל להבין את עצמו. מי שמבין את עצמו, יכול להבין את ביתו, להבין את אשתו, ושיחה נכונה עם הילדים. החיים מגיעים למקום נכון.

אדם מתחיל לשמוע את הקול הפנימי שלו. זה לא קול של בית חולים, זה קול של הנשמה: נשמה מדברת איתו. רבי נחמן הקדוש מלא מזה, איך הקדוש ברוך

ועל זה אומרת לנו התורה: **ובַּחֲרַתְּ בַּחַיִּים** (דברים ל, יט). לא נאמר לנפש האלוקית ולא לנפש הבהמית, אלא לנו, לבני אדם, לכל אחד מאיתנו שיש בו כיסא מלכות. בתוכנו יש שתי נפשות, והאדם הוא בעל הבית.

73 **רק באדם נפגשים שני הכוחות** [91:02]

בשמש אין בחירה, בירח אין מאבק, בים וביבשה אין התלבטות. רק באדם נפגשים שני הכוחות מתוך תודעה אחת, ויודעים זה על זה. מתוך המודעות הזאת עצמה נולדת הבחירה.

74 **לא להשמיד אלא לחבר** [91:36]

ולכן רק האדם יכול לעשות את הדבר הכי גדול: להפוך את זה לעומת זה. לא להשמיד את הנפש האלוקית עם הבהמית, אלא ששתיהן יחד יעבדו בקומה אחת את הבורא יתברך. קח את הגוף החומרי וקח את הנשמה האלוקית, וחבר אותם. את האוכל הגשמי תעלה לצורה: אחרי שאכלת, תלמד תורה ותתפלל. אחרי שעבדת והזעת, קח את הכסף ותן חלק לצדקה. חומר וצורה, צורה וחומר.

אם אנחנו מסכמים, יצא לנו היום שיש לנו שתי נפשות, ודווקא המתח ביניהן יוצר את כוח השליטה עליהן. ובלי שתי נפשות אדם לא מגיע לשום מקום ולשום מעלה. כאן האדם מגיע לשלמות של מקומו.

75 **וידעת היום והשבות אל לבבך** [92:34]

וכאן חוזרים לשלום בין המוח ללב, אחת ממערכות הקרב המרכזיות של החיים. **וַיְדַעַתְּ הַיּוֹם** זה ההיגיון, השכל. **וְהִשְׁבַּתְּ אֶל לִבְּךָ** (דברים ד, לט) זו השבה ללב.

3 **שלושים ושישה צדיקים בכל דור** [1:35]

בכל דור הקדוש ברוך הוא בוחר שלושים ושישה צדיקים, כמו שאומרת הגמרא שאין העולם חסר מהם. הוא שתל אותם בכל דור ודור, והשתילה הזאת אינה מקרית אלא יש בה דברים עמוקים מאוד. הוא קובע את משכנם בכל דור.

הראשון מהם, הגדול במעלה, מחזיק את ניצוצות משיח בן דוד. השני במעלה מחזיק את משיח בן יוסף. וברגע שתהיה שעת הכושר יוכלו להתחבר יחד ולהביא גאולה. אחד מחזיק את הרוח של המשיח, אחד את הנפש, ואם יחברו את הנר, הנפש והרוח, ימשיכו את הנשמה, ואז הם ביחד מביאים את הגאולה. הם נחלקים בדרך כלל לשלוש קבוצות: שנים עשר עליונים, שנים עשר אמצעיים ושנים עשר תחתונים. הבעל שם טוב הקדוש היה מספר שתיים, ומספר אחד היה רבי חיים בן עטר.

4 **האור עובר למי שבא אחריו בתור** [3:05]

ברגע שנפטר האור החיים, האור עבר מיד אל מי שאחריו בתור. זה לא כמו אצל האדמו"רים, שבהם נפטר האב ומיד ממשיך בנו, ונדמה שהכוחות עוברים כך. זה לא עובד ככה. זכות לבוא אחרי האב היא זכות גדולה, אבל אדם צריך לשאוף לא להזדקק לה.

אם הבן יעלה מאה קומות לבד, האבות יעזרו לו לקפוץ את המאה. אבל את הקומות שלפני כן צריך לעשות לבד. בנושאים האלו זה גם יותר רגיש, ונראה זאת גם בפרשה.

5 **"יפקוד ה'": משה מבקש מנהיג** [4:03]

בפרשה כתוב: **יִפְקֹד ה' אֱלֹהֵי הָרוּחַת לְכָל־בָּשָׂר אִישׁ עַל־הָעֵדָה. אֲשֶׁר־יֵצֵא לְפָנֵיהֶם וְאֲשֶׁר יָבֵא לְפָנֵיהֶם וְאֲשֶׁר יוֹצִיאֵם וְאֲשֶׁר יָבִיאֵם וְלֹא תִהְיֶה עֵדַת ה' כְּצֵאתָ לְפָנֵיהֶם וְאֲשֶׁר יָבֵא לְפָנֵיהֶם וְאֲשֶׁר יוֹצִיאֵם וְאֲשֶׁר יָבִיאֵם וְלֹא תִהְיֶה עֵדַת ה' כְּצֵאתָ**

אותו דבר עם שתי הנפשות. הנפש האלוקית והנפש הבהמית אינן כך שהאחת טובה והשנייה רעה. הן משלימות זו את זו. האחת היא כוח העלייה, והשנייה היא חומר העלייה. האחת היא האור, והשנייה היא הכלי. האחת מלמדת לאן ללכת, והשנייה נותנת את העוצמה ללכת.

מכאן נבין למה דווקא שתיים, לא אחת ולא שלוש. אם הייתה נפש אחת, לא הייתה בחירה, לא תנועה ולא גדילה, והיית מלאך שחי באיזה עולם ונתקע שם. ואם היו שלוש, היו שלושה מוקדים, שלוש משיכות, שלושה כיוונים. זה לא מתח אלא בלבול. שתיים יוצרות קו אחד: מצד אחד הנפש האלוקית, ומצד שני הבהמית. על הקו הזה עומד האדם, וזו נקודת הבחירה.

וכאן מתגלה דבר נפלא, שהוא הלב של העניין. מי עומד על הציר הזה ומכריע? הנפש האלוקית מושכת למעלה, והנפש הבהמית מושכת למטה. אז מי הבוחר? שימו לב טוב: האדם הוא לא אחד משני הכוחות. האדם הוא נקודת ההכרעה ביניהם. האדם הוא לא הנפש האלוקית וגם לא הנפש הבהמית. שתיהן כוחות שניתנו לו. הוא בעל הבית, הוא הדיין, הוא המלך, הוא המכריע בכל רגע, איזו מהן תנהיג את חייו. זה סוד גדול.

אז לא רק שתי נפשות יש בנו: יש נפש אלוקית, נפש בהמית, והאדם הבוחר שעומד בין שתיהן. אם הייתה רק אלוקית, זו לא הייתה בחירה, ואם רק בהמית, גם לא. לא הייתה אחריות ולא שום דבר. אבל בין שתיהן האדם מקבל את המלכות לבחור ולהכריע.

משה רבנו פונה לקדוש ברוך הוא: הנה אמרת שבגלל מי מריבה לא אכנס, ומישהו צריך להמשיך. מישהו צריך לשאת את משא העם, וזה לא משא קל. כל אחד במצב שלו, בבועה שלו, ברגשות שלו, בבעיות שלו ובמרירות שלו, וצריך להכיל את כולם. כתוב בספרי הראשונים שיש מנהיגים שליבים רחב דיו להכיל את העם, וזה לא קל.

לפעמים חושבים שזה משחק. הרבה מתחילים להיות מטפלים רגשיים או פסיכולוגים, משקיעים הרבה כסף בלימודים והרבה שנים, ובתוך שלושה או ארבעה חודשים הנפש שלהם נשחקת, והם מקבלים חמישה אנשים ביום. ומה עושה רב שצריך לעמוד מול שלוש מאות, ארבע מאות או שבע מאות ביום? איך אוכלים את זה בכלל? צריך תעוזה בנפש וכוחות נפש. לא כל האדם שווים, וזה לא מובן מאליה. אלה דברים עדינים מאוד. משה רבנו אומר לקדוש ברוך הוא: צריך מישהו עם כתפיים רחבות, שיידע לשאת את משא העם.

משה מציע, אולי ברשותך הקדושה, את בניו גרשום ואליעזר. והקדוש ברוך הוא בחיבה גדולה עונה: משה, תגיד לי, מי בחייך מסר נפשו עבורך? מי טרח יום ולילה עבורך? מי היה זמין לך, מי היה תמיד לצידך בלי חשבון? יהושע בן נון, נער לא ימיש מתוך האהל (שמות לג, יא).

יהושע היה אדם בן תשעים ושש, והכתוב קורא לו נער, כי היה בטל כמו אוויר. במדרש רבה נחלקו: יש אומרים שהוא היה מספר 6000 במועמדים להנהיג את עם ישראל, ויש אומרים שהיה מספר 18,000. איך טיפס שמונה עשר אלף כיסאות? מספר 6000 זו אפילו לא ועדה, אפילו לא מחלקת שפע. אף אחד לא חשב עליו בכלל. היו רגילים לבזות אותו: מי זה יהושע? יהושע המשרת, יהושע השמש. אמר הקדוש ברוך הוא: מי שנאמן לי ולבניי, אני נאמן לו.

היום לא מבטל את הלילה, והלילה לא מבטל את היום. הזכר לא שלם בלי הנקבה, והנקבה לא שלמה בלי הזכר.

68 שלמות באה בחיבור [85:34]

הוא ברא את העולם דווקא משני קצוות עם ניגודים, ומתוכם עשה את האדם. וזה יסוד גדול: שלמות לא באה באחד אלא בחיבור. וזה הבסיס של השלום. החיבור של השניים יוצר מציאות שלמה. כל דבר זקוק למשלים שלו כדי להגיע לשלמות שלו. אצל איש זו אשתו, ואצל אישה זה בעלה. לכן לכל חסד יש גבורה, לכל השפעה יש קבלה, לכל נתינה יש כלי קיבול, ולכל אור יש כלים.

רק מהמתח שבין שני הכוחות נוצרת שלמות. פלוס ופלוס לא יוצרים חשמל, ומינוס ומינוס גם לא. פלוס ומינוס יוצרים חשמל. האור ניכר מתוך החושך, החוכמה מתוך הספק, האמונה מתוך הניסיון, האומץ מתוך הפחד, והאהבה מתוך האפשרות להתרחק.

69 שני העצים בגן עדן [87:05]

כבר בגן עדן הקדוש ברוך הוא נטע שני עצים. לפני שש שנים דיברנו עליהם: עץ החיים ועץ הדעת. עץ החיים הוא טוב גמור, אין בו רע. כמו עם ישראל במדבר: אוכלים ואין צורך בשירותים ארבעים שנה, ואין פסולת. אדם כל הזמן נקי בלי מקלחת, כי ענני הכבוד רוחצים אותם, מגהצים אותם. טוב בלי רע.

עץ הדעת טוב ורע: הרע חלק מהטוב. אין אכילה שאין פסולת. בגד יפה בבוקר, בערב כבר מלוכלך. חליפה הכי יפה, אחרי כמה חודשים או כמה שנים היא מתבלה. טוב ורע מעורבים. כך השם ברא את כל העולם: גוף ונשמה, חומר וצורה, העולם הזה והעולם הבא, נתינה וקבלה.

7 "וסמכת ידך עליו" [8:02]

הקדוש ברוך הוא אמר למשה: **וְסִמַּכְתָּ אֶת־יָדְךָ עָלָיו** (במדבר כז, יח). המפרשים אומרים: יד כהה, שים עליו את יד שמאל, והנהג בו טובת עין. ומשה שם את שתי ידיו עליו, ומאז איזה אור ואיזה ברכה. ככה בכל דור יש שניים שעובדים יחד, ואלה חייבים לעבוד ביחד.

8 הצורף של המלכים [8:34]

הבעל שם טוב השתוקק מאוד לפגוש את רבי חיים בן עטר, ושלח את גיסו, רבי גרשון מקיטוב, הרב הראשי של כל האזור, גאון וצדיק. בהתחלה הוא היה מתנגד לבעל שם טוב והיה מבזה אותו, ואחר כך הכיר את גדלו ונעשה חסיד יותר מכל החסידים, בטל כמו אוויר. הבעל שם טוב שלח אותו לפגוש את רבי חיים בן עטר.

רבי חיים בן עטר נולד במרוקו, ובראשית ימיו היה עשיר מאוד, ואחר כך ירד מנכסיו וקיבל על עצמו עול תורה. היו לו ברכה בידיים ואומנות נדירה. הוא היה צורף ותופר, מלאכת מחשבת. הוא תפר בגדים מיוחדים מאוד למלכים ולשרים, ושזר בהם זהב טהור. מלך שרצה לכבד את עצמו לבש בגד של רבי חיים בן עטר, והחליפה עלתה הרבה כסף. אבל אחר כך הוא לא עבד שנה שלמה, כי קיבל על עצמו לקחת רק את מה שצריך לפרנסה, ולא יותר. הוא היה מקבל הזמנה, גומר אותה, ובודק כמה יש לו, ולכמה זמן זה מספיק, חצי שנה, שנה או שנתיים. כשהכסף נגמר, הוא מקבל עבודה נוספת.

9 הגוב של האריות [10:32]

יום אחד בא אליו שליח של המלך, והמלך קורא לו. אומרת הגמרא שלעולם ירוץ אדם לקראת מלכי ישראל, וגם לקראת מלכי אומות העולם, שאם יזכה

כמה זה עמוק: הנפש הבהמית היא לא אבן נגף, היא אבן הבניין. אנחנו הבנאים והיא חומר הבניין שלנו. אנחנו הכהנים והיא הקורבן. אנחנו האומנים והיא חומר הגלם שלנו. העבודה שלנו היא לגלות את האור הגנוז שבה.

66 וליבי חלל בקרבי [83:11]

דוד המלך אומר: **וְלִבִּי חָלַל בְּקִרְבִּי** (תהלים קט, כב). הוא הרג את היצר הרע בתענית, ואז יש לו יצר אחד, יצר טוב, והוא הופך את שניהם לטובים. יש לך מנוע ועוד מנוע, ואתה מתרגם את שני המנועים לטוב. זה כוח גדול, זו שלמות גדולה מאוד.

כאן יש לנו מסקנה נוספת: לא ירדנו רק כדי לבחור בטוב, אלא כדי להיות שותפים עם הקדוש ברוך הוא במעשה שמייס וארץ, לבנות לו דירה בתחתונים. בלי הנפש הבהמית אין דירה בתחתונים, והאור שמוציאים מהחושך גדול יותר מכל אור אחר.

67 למה דווקא שתיים [84:06]

נותר לשאול שאלה, ואולי איתה נסיים היום: למה דווקא שתיים? אז תעשה שלוש, תעשה אחת, תעשה שמונה. מה זה שתיים? למה הקדוש ברוך הוא ברא את האדם מזוג של שני כוחות? יש כאן תשובה שהעולם עומד עליה.

שימו לב למבנה הבריאה. הקדוש ברוך הוא לא ברא את העולם כמציאות חד צדדית. כל הבריאה נבראה משני כוחות שמשלימים זה את זה, ודווקא מהמפגש ביניהם נולדים החיים. תראו מה כתוב ביום הראשון: **וַיְבָרֶךְ אֱלֹהִים בֵּין הָאֹר וּבֵין הַחֹשֶׁךְ** (בראשית א, ד). שימו לב, הוא לא ביטל את החושך, הוא הבדיל ביניהם. מאז כל מעשה בראשית הוא זוגות: שמייס וארץ, מים עליונים ותחתונים, ים ויבשה, שמש וירח, זכר ונקבה, יום ולילה. הם לא אויבים, הם משלימים. השמייס לא מבטלים את הארץ, והארץ לא מבטלת את השמייס.

יבחין בין מלכי ישראל למלכי האומות. הוא הגיע אל המלך, ואמרו לו: בשעה טובה, יש חתונה של בת המלך, והמלך רוצה שיתפור בגדים לו ולאשתו המלכה, לכלה ולחתן ולכל המשפחה. העסקה גדולה, כמה מיליוני דולרים רווח, ארבעה או חמישה חודשים עבודה, ואחר כך הרבה שנים של שקט.

אבל עכשיו היו לו עוד כמאה אלף דולר, ולא היה צריך כסף. הוא אמר: אני בשמחה אקח את זה בעוד חצי שנה, אבל עכשיו אני לא יכול. קיבלתי על עצמי שאם יש לי כסף, אני לא עובד. אמר לו המלך: אם אתה לא עושה את זה, אני הורג אותך. והוא לא התרגש בכלל. הוא הסתכל לשליח בעיניים עשר שניות, והשאיר אותו כגולם של חרס.

אחרי שלושה חודשים בא שליח של המלך: איפה הבגדים? אמר: אני אמרתי שאני לא תופר. הלכו למלך, ועוד שבועיים החתונה. לקחו אותו מיד והורידו אותו לגוב האריות שבחצר האחורית של הבית. המלך היה אכזרי, והיה זורק בני אדם לאריות. הוא לקח את התפילין שלו והורידו אותו לגוב. בדרך כלל אחרי שמורידים אדם שומעים צעקה, שנייה או שלוש, ונגמר, ואחרי חצי דקה אפילו עצמות לא נשארות.

10 האריות מקשיבים לשיעור [13:35]

אחרי שהורידו אותו היה שקט בגוב, בלי רעש. אולי הם לא רעבים, חשבו. יום, יומיים, שלושה. הסתכלו ורואים שהצדיק הזה יושב עם תפילין, וכל האריות רובצים סביבו כמו תלמידים, בחצי גורן עגולה, כאילו הוא מוסר להם שיעור. הוא ישב ולמד בשמחה, וכולם רבצו סביבו. אמרו: זה מחזה שלא ראינו אף פעם. אם דבר כזה קרה היום, כל הערוצים היו מדווחים. אדם יושב בין האריות והם רבצו סביבו כמו כבשים, ואף אחד לא נוגע בו.

העלו אותו וביקשו ממנו מחילה, אבל הוא סבל הרבה. זה היה כסף קטן לעומת מה שהוא סבל. הוא עבר ייסורים רבים, ביזיונות, רדיפות, והוציאו עליו שם רע.

אחד מראשי הישיבות כתב בספרו שהוא הכי אוהב את התלמידים ה"פרקטיים". שאלו אותו למה, והוא אמר: הקטנים מנפצים חלונות, והגדולים מנפצים סוגיות. אהבתי את המשפט הזה משתי סיבות. הראשונה, שהוא נתן להם מקום, הוא זיהה אותם נכון. במקום לתייג אותם כתלמידים בעייתיים, הוא תייג אותם כתלמידים עם מנוע כפול.

לכולם יש מנוע אחד. דמיינו שמחר ממציאים רכב עם ארבעה מנועים. העוצמה אדירה. במידה מסוימת יש בזה סכנה, אבל יש גם עוצמה נדירה, יכולת שאין למישהו אחר. אם תדע לנתב אותו ולהנחות אותו, תגיע לעולמות.

64 **אור שנולד מתוך החושך** [81:04]

זה ההיכרות של האדם עם העולם הפנימי שלו. זה מה שאמר קהלת: **פִּיתְרוֹן הָאוֹר מִן הַחֹשֶׁךְ** (קהלת ב, יג). הוא לא אמר "פיתרון האור על החושך", אלא "מִן הַחֹשֶׁךְ", מתוך החושך. אור שנולד מתוך החושך עצמו, לא אור כזה, אין לו מחיר. נר קטן באמצע היום, אף אחד לא מרגיש בו. אבל שים את אותו נר בלילה, במקום אפל, ויראו אותו למרחקים. יש לו משקל.

כל התגברות על היצר, כל תיקון של מידה, כל שמירת עיניים, כל דיבור של אמת, כל ויתור, כל מצווה שנעשית מתוך מלחמה פנימית, כשאדם בחר לשמח את השם יתברך, האור שנולד מהתגברות כזאת יקר לפני הקדוש ברוך הוא יותר מכל דבר אחר בעולם.

65 **הנשמה לא נשלחה לעונש** [82:06]

מכאן מתיישבת השאלה כולה. הנשמה לא נשלחה כעונש לעולם הזה. היא לא נזרקה לתוך החושך במקרה. היא נשלחה להיות שותפה בבניין העולם. תראו

בהקדמה לאור החיים הקדוש כתוב: מצרה לצרה, מצרה לצורר. עד שהחליט לעבור דירה ממרוקו לארץ ישראל, ושם שפר עליו גורלו ופתאום האיר מזלו.

11 **אדמו"ר הזקן, בעל התניא** [14:35]

כך מספרים גם על אדמו"ר הזקן, בעל התניא, מייסד חסידות חב"ד, השלישי בשושלת של הבעל שם טוב. אין לנו מושג מאיזו מדרגה היה הצדיק הזה, וכמה אור משך לעולם. אני לא יודע, אולי יש בכך גסות רוח, אבל אני באמת לא יודע כמה באמת יודעים ללמוד תניא. אני לומד אותו כבר עשרים ושש שנים, בלי עין הרע, וכתבתי על הנפש, והקפתי אותה מכל הכיוונים. ועדיין אני מרגיש תלמיד בתחילת הדרך, וכל שעה אני משתומם מחדש על עוד שורה בתניא וכמה תורה עמוקה כלולה בה. אין לנו מושג כמה עשרות אלפי רפואות לגוף ולנפש יש בה, במבנה של האדם ובכל מערך היקום. אי אפשר לתאר את כוחה של כל נשימה של הצדיק הזה בתורה, ואיזה אור הוא משך לעולם.

12 **החמות שרדפה אותו** [16:08]

בראשית ימיו לא היה כמו היום. אדם שצריך לחתן את בתו עם תלמיד חכם היה מקבל על עצמו לזון את החתן כמה שנים, שלוש, חמש או עשר שנים, והחתן היה מקבל משכורת כמו עובד אצלו ולומד רק תורה. חמיו היה עשיר גדול והעריך אותו מאוד, אבל חמותו, אני לא יודע איזה מזג רע היה לה, רדפה אותו כל הזמן, והוציאה עליו שם רע, והשמיצה אותו. יש לך חתן כמו בבא סאלי בבית, ואתה ככה מבזה אותו.

שבת אחת הוא התפלל בדביקות גדולה, והאריך בתפילת ליל שבת עוד כחצי שעה. היא ניצלה את זה, העלימה מהר את כל היין, והשאירה לו רק יין שרף חריף מאוד. הוא כל השבוע כמעט לא אכל, שתה מעט, איבד את ההכרה מרוב החריפות, וכך עבר רדיפות והשמצות. היא קראה לו בטלן ועוד שמות.

וזו מעלה שגם למלאכים אין. מלאך חי באור, אבל האדם מגלה אור מתוך החושך. על זה אמר שלמה המלך בקהלת: **וְרָאִיתִי אֲנִי שֵׁשׁ יִתְרוֹן לַחֲכָמָה מִן הַסִּכְלוֹת פִּיתְרוֹן הָאֹר מִן הַחֹשֶׁךְ** (קהלת ב, יג). יתרון האור מן החושך, מתוך החושך. יש אור שנולד מתוך החושך.

כאן אני אומר סוד: האנשים הגדולים והמוצלחים בעולם הם אנשים שגדלו כל החיים עם קשיים. מי שגדל על מגש כסף, הסתימות, הטמטום והעצלות הם מנת חלקו. מי שידע להתמודד מלמטה, בענווה, בהכנעה, בשתיקה ובקבלת עול, בסוף האנשים האלה נושאים על כתפיהם את העולם, והעולם נשען עליהם.

היה אצלי מנהל של מוסדות חינוך, מוסד גדול מאוד עם כל הגילאים, מורכב מאוד. שמחתי לתת לו עזרה כפי יכולתי, ואז ביקש ממני משפט שילווה אותו. אמרתי לו: אף פעם אל תבחר ואל תבחן תלמידים ותלמידות לפי רמה, לא לאף שכבה. אמר לי: כל העולם עושה ככה. אמרתי לו: אתה תהיה שונה. תזכור שרוב ה"בעייתיים" הם גאונים שנפלו בדרך.

גדולי ישראל, כמעט אף אחד לא תמצא מהגאונים האלה, מהמבריקים. אלה שעמלו, אלה שלא נתנו להם סיכוי, אלה שהגדירו אותם "הכי חלשים בכיתה", בסוף הם אלה שהניעו את העולם. לאורך כל הדורות אותה היסטוריה, מרבי עקיבא ועד אחרוני הדורות, בכל הזרמים וכל הקהילות. יכול להיות מבריק שגם עמל, אבל בדרך כלל זה לא ככה. העמלים היגעים, דווקא מהם תצא ישועה. הפרקטיים בסוף מזיזים את העולם.

יש לך רבי מלובביץ' בבית, ואתה קורא לו שמות. אני הייתי נושק את הנעליים שלו, אני הייתי לוקח את הנעליים של חתן כזה ומתייחס אליהן כמו תפילין. הבן איש חי, רבי יוסף חיים, היה מוסר שיעור קבלה לתלמידיו, והיו לו כמה סוגי תלמידים: דלת העם, ועצמאים ובעלי עסקים. אחרי שחרית היה שיעור לבעלי עסקים, שולחן ערוך על הסדר, מעט סוד ופנימיות, ואחר כך מעשר עד אחת או שתיים היה לומד קבלה עם תלמידי חכמים ומעמיק איתם.

יום אחד הוא חלץ נעליים והלך לרגע לשירותים. קם אחד מגדולי תלמידיו, רבי אפרים הכהן, הרים את הנעליים שלו ונישק אותן כמו תפילין. שאלו אותו: מה אתה עושה? ענה: אלה התפילין שלנו. ועשה להם שיעור על כוונות בדבר הזה. יש בזה דברים עמוקים בכתבים, כוונות ודברים נוראים.

אדמו"ר הזקן החליט שהוא עוזב את העיר ומוותר על התמיכה של חמיו שהיה צריך לבוא אליו בשבילה. הוא הלך לעיר אחרת, ובתוך תקופה קצרה פרץ שמו בכל המדינה, וגדל פי אלף. הוא הגדיל את החסידות אולי פי מאה מהבעל שם טוב הקדוש ומהמגיד הקדוש. הבעל שם טוב הוא כנגד שישים גיבורים, ושישים נשמות מעולם האצילות, והתפקיד שלהם לשמור עליו ולהגן עליו מהקליפות ומכוחות חיצוניים.

המגיד כפל את כוחו של הבעל שם טוב. במקום שישים תלמידים העמיד מעל שלוש מאות. תחשבו רק על תלמיד אחד כמו האדמו"ר הזה, רבי אלימלך מליז'נסק, רבי זושא, רבי לוי יצחק מברדיצ'וב, ועוד. מעל שלוש מאות כאלה, כולם בעלי רוח הקודש, שמסתכלים בדבר ובשבריר שנייה בודקים אותו, מגן עדן העליון והתחתון ועד עולם ועולם, כל העולמות חדורים להם. הכול בשליטתם.

כאן מתגלה סוד שמור בגמרא, שבת קיט: כל האומר **ויכולו** (בראשית ב, א) נעשה שותף להקדוש ברוך הוא במעשה בראשית. לכאורה, איך אדם יכול להיות שותף במעשה בראשית? מה הוא ברא, שמייים וארץ? אלא, אומרים בעץ חיים, הקדוש ברוך הוא ברא את העולם בכוונה קצת חסר, כדי שאנחנו, בני האדם הפשוטים, נשלים אותו. הוא עשה אותו תשעים ושבעה אחוז, ואנחנו באים ומשלימים את שלושת האחוזים, וכל המאה נקראת על שמנו. "אין המלאכה נקראת אלא על שם גומרה". כשאתה מתגבר מלמטה על משהו קטן, אתה עושה רושם גדול מאוד למעלה.

הקדוש ברוך הוא ברא את העולם והאדם משלים אותו. הוא ברא את החומר והאדם מגלה את הקדושה שבתוכו. הוא ברא את הנפש הבהמית ואנחנו מעלים אותה.

איך מעלים אותה? למשל, מגיע זמן, חלילה לא כל היום, שצריך לאכול. עוצרים רגע, נוטלים ידיים, מברכים בכוונה, יש דברי תורה על השולחן, מכוונים את הדעת. המחשבות בזמן האוכל הן מחשבות טהורות: הרי אני אוכל לשם שמייים, כדי לחזק את גופי להיות בריא וחזק לעבודתו יתברך. האכילה הזאת נעשית כמו קורבן, וברכת המזון הזאת נהיית מפתח של שפע ופרנסה. ישן כדי שהמוח יהיה צלול בעבודת השם, ומזדרז להשכים למקום תפילה בזמנה, לקריאת שמע ועונותיה. אדם מעלה את הנפש הבהמית. השם ברא את החושך, ואדם מגלה מתוכו אור חדש.

אדמו"ר הזקן כבר פרץ את הגבולות והכפיל כוח במידה שלא נתפסת. אצל המגיד עוד אפשר היה לתפוס, אצל אדמו"ר הזקן כבר לא. הוא הגדיל את החסידות במידה שלא תיתפס. אני לא יודע איך היינו שורדים בדור שלנו עם הניסיונות שיש לנו בלי תורת החסידות בעולם. גם מי שלא לומד חסידות, עצם זה שיש חסידות בעולם משנה את כל המבט על העולם. מי שיודע את מבנה שתי הנפשות במשנת אדמו"ר הזקן, כל המבט שלו לחיים שונה. זה גנוז ממש, פלא פלאים.

ואז ממש השם פתח לו והגדיל אותו אלף פעמים. חמותו, שלא סבלה אותו, ראתה כמה הוא גדל בלעדיה, כשהיא חשבה שהוא יתרסק. אבל השם לא נותן לצדיקים ליפול אף פעם. השם רק מרומם אותם, מזכך אותם, מגדל אותם ומנקה אותם.

הקדוש ברוך הוא רומם את קרנו, ואחרי זמן כתבה לו מכתב, ובו ביקשה שיחזור, והפעם הבטיחה שתנהג בו כבוד ותדע את כל מחסורו. הוא כתב לה תשובה אחת, וזו אחת התשובות החדות ביותר ששמעתי בחיים: תינוק שיוצא מהרחם לא חוזר יותר לרחם. והוא לא חוזר, וגדל.

כך היה גם האור החיים הקדוש. רואים את הפנים שלו ורואים כמה היה מיוסר, ייסורים רבים מאוד. הוא נפטר צעיר, בן ארבעים ושבע. הרב הקדוש חיד"א למד אצלו שנה, ענק שבענקים, נדיר מאוד. הוא זכה שהתורה שלו התקבלה בכל המקומות, בכל הקהילות: אשכנזים, ספרדים, חסידים, ליטאים ומתנגדים, כולם

מה הקדוש ברוך הוא רוצה מאיתנו? נתאוהה הקדוש ברוך הוא שתהיה לו יתברך דירה בתחתונים, לא בעליונים. בתחתונים, במדור הקליפות, כמו העולם הזה. הוא רוצה שנקדש את החומר. לא היה חסר כלום לנשמה למעלה. מה אתה עושה בכל החושך של העולם הזה? הקדוש ברוך הוא בחר לרדת לעולם הזה, למקום הכי נמוך, לשכון איתנו כאן. הוא רוצה שנהיה שותפים איתו במעשה שמייים וארץ. הגמרא אומרת: כל דין שדן דין אמת לאמיתו, נעשה שותף להקדוש ברוך הוא במעשה בראשית.

וַעֲשׂוּ לִי מִקְדָּשׁ וְשִׁכְנָתִי בְּתוֹכָם (שמות כה, ח). הקדוש ברוך הוא רוצה שהלב שלנו יהיה קודש קודשים, לב נקי ולב טהור. המוח מקום להשראת שכינה, והגוף כולו דירה למלך מלכי המלכים. זו ירידת הנשמה: לא לברוח מהחומר אלא לקדש את החומר, לא להימלט מן העולם אלא להאיר את העולם, לא לעקור את הגוף אלא להפוך את הגוף למשכן.

מכאן נבין למה צריך נפש בהמית. אם לא היה לנו חומר, אין מה לקדש. בלי חושך אין מה להאיר. מי שחי כל החיים באור לא יודע מה זה חושך. מי שלא חווה את החולי לא יודע להעריך את הבריאות, מי שלא חווה עניות לא יודע להעריך עשירות, מי שלא חווה צמצום לא יודע להעריך שפע. דווקא מתוך הקושי, מתוך החושך, מזהים את האור הגדול. בלי יצר אין מה להפוך, ובלי תחתונים אין דירה בתחתונים.

הנפש הבהמית היא לא תקלה בדרך. היא חומר הבניין שלנו, האבנים שמהן בונים את המקדש, הקרקע שעליה עומדת כל עבודת האדם.

לומדים את התורה שלו. הוא זכה לחבר שנים עשר חיבורים כנגד שנים עשר שבטי ישראל.

הוא היה רגיל לומר בראש ישיבתו, ברוך מיכאל, שהוא מכניס את כל כוח ההולדה שלו בתורה הקדושה. לא היו לו ילדים. הוא התחתן פעמיים, ואחרי שאשתו נפטרה התחתן פעם נוספת. הוא היה מקובל ברמה נדירה מאוד, ומקבל תורה מאליהו הנביא יום יום. בבית שלו רואים עדיין עלייה קטנה שהמקובל שם היה לומד בה עם אליהו, ויש בבית גם בור קטן של מקווה, וזה מתאים מאוד לכל המבנה שלו. זכותו תגן עלינו, והאור שלו גדול מאוד.

נמשיך בנושא שהתחלנו לפני שבועיים: "מעמידו על השלום". מה זה שלום? חפרנו בדבר הזה לאורך ולרוחב בשני השיעורים הקודמים. היום ניכנס לנקודה קצת יותר עמוקה, מפתח מאסטר לבניין כל החיים: שער השלום. השלום הוא לא עוד פרט בחיים. הוא הסיר המרכזי שעליו כל החיים יושבים.

שמחה ועצב תלויים בנקודה הפנימית של שלום. גבורה וחולשה יושבות על שלום. יציבות ונפילה, עקביות וחוסר עקביות, בית וקהילה, גוף ונשמה, אדם ומשפחה, פרנסה ושליחות, תורה ותפילה, הכול יושב על שלום. הכול יושב על שאלה אחת עמוקה: האם האדם נמצא בשלום עם שורשו הפנימי, או שהוא חי בקרע נסתר בינו לבין עצמו.

אדם יכול לקבל בשורה גדולה, לזכות בלוטו, הון עתק, הצלחה גדולה, כבוד וכסף, ובאותו רגע להישאר חלול מבפנים. למה? כי שמחה חיצונית לעולם לא יכולה לרפא חוסר שלום פנימי. כסף לא מרפא קרע בנפש. הצלחה לא מרפאה ריחוק מהנשמה. מחיאות כפיים לא מרפאות אדם שאיבד את הקשר עם עצמו.

כתוב: **וְאַהֲבָתְךָ אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ בְּכָל לִבְבְּךָ** (דברים ו, ה). דרשו רבותינו במשנה: "בְּכָל לִבְבְּךָ, בְּשֵׁנֵי יִצְרֶיךָ, בְּיֶצֶר טוֹב וּבְיֶצֶר רָע" (משנה ברכות ט, ה). שימו לב: לא נאמר לעבוד את הקדוש ברוך הוא בחצי הלב הטוב ולברוח מהחצי השני. נאמר "בכל לבבך", בשני יצריך. הבן איש חי מסביר שיש צד הרע שביצר הרע. מה זה צד הרע? כמו שיש פנה ימינה, יש גם שמאלה. אם יש צד הרע, יש צד טוב. היצר הרע במהות שלו הוא טוב, הוא מלאך קדוש שיש לו תפקיד. כל פעם שאתה מתגבר, אתה מטפס לקומות שלא היו לפני כן. אגב, זה גם מפתח של עשירות: ההתגברות הנכונה, במקום הנכון, בדיוק בנקודות האלה. זה הצומת בנפש.

גם במדרש רבה כתוב: "טוב" זה יצר טוב, "טוב מאד" זה יצר הרע. למה טוב מאוד זה יצר הרע? האם יצר הרע גדול מהטוב? אין הכוונה שהוא טוב בעצמו. כשהוא מתברר ונהפך לקדושה, מתגלה בו כוח שאף בריה אחרת לא יכולה להשיג. דווקא בגלל שהוא נותן לך בחירה, מאבק, גדילה ועלייה, הוא נעשה "מאוד", תוספת של עומק ושל עוצמה. הוא מחזיק את כל המערכת, והכול עומד עליו. הוא לא התכלית, אבל הוא חומר הגלם של כל התכלית, הקרקע שכל העבודה שלך צומחת עליה.

המסקנה הראשונה: לדעת שהבורא יתברך לא ברא אותנו עם נפש אחת אלא עם שתיים. למלאך יש נפש אחת, ולנו יש שתיים, אלוהית ובהמית. הנפש הבהמית היא לא אויב, היא אוהב שלנו. העבודה היא לברר אותה ולגייס אותה לטובת הטוב, כמו שנראה בהמשך בעזרת השם.

זה יסוד עצום: הנפילה היא לא רק מעשה שאדם נפל בו, אלא הרגע שנוצר בו קרע וחוסר שלום בינו לבין עצמו. אף אחד לא ראה, אף אחד לא שמע, אף אחד לא יודע, אבל האדם יודע. באותו רגע, עמוק בתוך הלב, נוצר סדק. לא סדק חברתי, לא משפחתי ולא כלכלי, אלא סדק פנימי. האדם כבר לא שלם עם עצמו. כאן מתחיל החושך, כאן מתחילה העצבות, וכאן מתחילה הבריחה של האדם.

שער השלום הוא שער ההכרות העצמית. אדם לא יכול לבנות שלום בעולם לפני שפגש את עצמו.

אם נספיק, בשיעור הזה או בשיעורים הבאים, ניגע במבנה הנפש בתורת אדמו"ר הזקן, במשקפיים של האר"י הקדוש, ובשילוב של עץ חיים עם אדמו"ר הזקן, ואפשר יהיה להתחיל להבין עולם ומלואו. אבל קודם צריך לזכור את הכלל הזה.

אנשים נוסעים לקצה העולם ואומרים שצריך לנקות את הראש. מה זה לנקות את הראש? יש שם קוצים? באמת הראש לא צריך ניקוי. האדם מבקש להגיע למקום הפנימי שלו. העולם הפנימי שלנו הוא עולם גדול, מורכב, חשוב, מדויק ומסועף. אדם שמגיע למקום הפנימי שלו נקרא אדם חי. כל עוד אדם לא הגיע למקום הזה, קשה לתת לו הגדרה שהוא חי. גוף חי, אבל לא מעבר לזה. אפשר לומר שהוא עובר ליד החיים. זה עמוק מאוד.

שטף החיים בדרך כלל נותן לאדם להתעסק עם הכול חוץ מעם עצמו. הוא לא נותן לשמוע את הקול הפנימי של הנשמה הקדושה והטהורה. הרעש מכסה על הקול הפנימי. המרוץ של החיים מכסה על הזהות. העיסוקים מכסים על השאלה הגדולה: מי אני באמת? אדם שלא פגש את פנימיותו חי מבחוץ. אדם שפוגש אותה מתחיל לחיות באמת.

האדם הוא לא הגוף. האדם הוא הנפש, החיה בתוך הגוף. שני בני אדם יכולים לעמוד מול אותו גוף. לאחד יש עיניים והוא רואה, ולאחד יש עיניים והוא לא רואה. מה חסר? לא העין חסרה, אלא הנפש שמביטה דרך העין. אם נשים גוף מת ליד גוף חי, למת יש עיניים, ידיים, שיניים ורגליים. למה המת לא רואה והחי רואה? הנפש שבעין רואה, הנפש שבאוזן שומעת. העין היא רק צינור.

מי מרגיש? הנפש שבתוך הגוף. אדם רואה תמונות מרגשות, פתאום עולים לו זיכרונות, פתאום יורדת דמעה, והוא מתגעגע למישהו. מי עורר את הגעגוע? העין דומעת, אבל לא העין היא שמתרגשת אלא הנפש. לכן אדם שמנותק מהנפש הפנימית שלו יכול להיות מוקף חיים ועדיין לא לחיות.

אדם כזה עושה המון עסקים, קבלן גדול, שנים עשר פרויקטים, כל שנה עוד אתר ועוד פרויקט. עושה הילולות לכל הצדיקים, ביומן יש לו חוזים לשנתיים קדימה עם כל הזמרים וכל הקייטרינגים. לכאורה יש לו הכול, ואין לו כלום. אדם שמנותק מנפשו יכול להיות מוקף חיים ועדיין לא לחיות. הוא יכול לראות ולא לראות.

אפשר לחיות עם אדם בבית שלושים שנה בלי שום קשר, ואפשר לחיות עם אדם שבוע ולהרגיש כאילו שלושים שנה. יש אנשים שהתחברתי איתם שלוש דקות או עשר דקות, ואחר כך כבר הייתה ההרגשה שאנחנו ביחד לפחות עשרים שנה. נשמות מתחברות בלי גבול, וגוף מתחבר לפרק זמן קצר. לכן כשאדם מנותק מנפשו, גם כשהוא מוקף בהרבה חיים סוערים, הניתוק הפנימי עושה את שלו. אפשר להיות מוקף אנשים ולהרגיש תמיד לבד.

וזה משהו שאדם יכול ומלאך לא יכול, דווקא בגלל שיש בנו שתי נפשות. יש בנו מאבק, ומשום שיש בנו מאבק יש בנו בחירה. ומשום שיש בנו בחירה, אנחנו יכולים להתעלות למקום קדוש שמלאך לא יכול להגיע אליו לעולם. מלאך עומד במקום ששת אלפים שנה ולא זז. אתה, כל שעה, כל רגע, כל דקה, עולה.

הפסוק אומר: **וְנָתַתִּי לְךָ מִהֲלָכִים בֵּין הָעֹמְדִים הָאֵלֶּה** (זכריה ג, ז). מהלכים בין העומדים. המלאך עומד תמיד איפה ששמו אותו, ואתה מהלך. למלאך אין יצר, אין לו מלחמה ואין לו נפילות, אבל גם אין לו עליות, אין לו קשיים, ואין לו התקדמות. אתה, לצד הקשיים וההתמודדות, יש לך התקדמות ועלייה. מלאך לעולם לא יכול לעשות שתי שליחויות, הוא לא משתנה ולא צומח, ואתה שונה לגמרי.

כל רגע בחייו של האדם הוא עלייה. בכל מחשבה יש בחירה, בכל דיבור הכרעה, בכל מעשה מלחמה, ובכל נשימה מאבק. כל פעם שאדם מתגבר על איזה יצר או על איזו תאוה, הוא יוצר מציאות חדשה שלא הייתה קודם לכן, ומגלה אור חדש בעולם. כאן זוכה כל יהודי להגיע למדרגה שאף מלאך ושרף לא יכול להגיע אליה.

לפני שנכיר את שתי הנפשות לעומקן, לאורכן ולרוחבן, צריך להבין יסוד אחד. יש נפש אלוקית ונפש בהמית. הנפש השנייה, שמושכת אותנו למטה, היא לא עונש, לא קללה ולא טעות בבריאה. היא תנאי. היא הכלי שבלעדיו אדם לא יכול היה לבחור שום שלב בחיים. עצם קיומה, ועצם התכלית שלנו להתגבר, היא המפתח של כל סולם העלייה שלנו.

החיים לא מתחילים מבחוץ אלא מהנקודה הפנימית. כאן מתחיל השיעור: השלום הוא החיבור לנקודה הפנימית הזאת. כשאדם מחובר למקום הפנימי שלו, הוא נעשה איתן, יציב, ברור, שמח, חזק ועמיד, נאמן לשליחות שלו גם כשקשה לו. לפעמים יש ניסיונות, קשיים, אתגרים וטריגרים. הכול בסדר. נושמים עמוק, כמו רוכב אופניים בעלייה, ועוברים כל קושי. כשיש ניתוק פנימי, כל דבר קטן נהפך למסע כבד.

אדם שמחובר לעולם הפנימי שלו לא נשבר. הוא מבין שקושי הוא לא סימן לירידה, ולפעמים דווקא הקושי הוא סימן לעלייה. כשרוכבים על אופניים וקשה לנו, סימן שאנחנו בעלייה, ואם קל, סימן שאנחנו בירידה. הימים היחידים שאדם גדל ומתפתח בהם הם ימי הקושי שלו. בימים הקשים הוא מגלה את הכוחות הנסתרים והחבויים שבתוכו, ודווקא בהם הוא מתחיל להוציא את הפוטנציאל שלו מן הכוח אל הפועל.

לכן לא ניבהל מהקושי. רוכב האופניים הוא המשל הכי גדול: רואים אותו מטפס בעלייה, קשה לו, הנשימה כבדה, אבל הוא מגיע לפסגה. מי שמכיר את תורת ההורמונים יודע, וכתבנו על כך ב"חלב הארץ", נפש, פרק י"ד, על המוח. זה בולט אצל רצים: הם מגיעים לנקודה שבה הם כמעט מתמוטטים, ופתאום, ברגע שנראה שעוד רגע הם מתים, דווקא שם מופרש הורמון שנותן להם כאילו חיים מחדש. אדם צריך להגיע לקצה, ודווקא מהקצה יפתח לו אפיק חדש שלא חלם עליו.

לפעמים הרבה אפיקים נפתחים ברגע אחד. ישועה באה במהירות, והיא באה מכל כיוון, בפרט מכיוון שלא ציפית לו. זה מפתח עצום: אדם שיש לו שלום פנימי לא מתפרק מהקושי, הוא רק מתגלה על ידי הקושי. כאן אפשר לומר

אדם בר דעת שוכב בלילה על המיטה ועוד לא ישן, ושואל את עצמו את השאלה הכי נוקבת בחיים: למה? למה השם שתל אויב בתוך ביתו? למה לא ברא אותו טהור וזך, בעל נפש אחת, בלי יצר ובלי מלחמה בכלל? למה צריך את כל המלחמות האלה, למה צריך את היצר הרע, מה העניין של הנפש הבהמית בכלל? כמה חיים קלים היו לנו, כמה חיים שלווים, בלי שום רע. מה, חסר לו כוח? הוא יכול היה לברוא אותנו מלכים.

שימו לב טוב: אם השם היה בורא אותנו מנפש אחת, לא היינו אדם, היינו מלאכים. הקדוש ברוך הוא לא צריך עוד מלאכים. מלאכים יש בלי סוף בשמיים. **אַלְפִין יִשְׁמְשׁוּנָה וְרַבּוֹ רִבְבָן קְדָמוּהִי יְקוּמוּן** (דניאל ז, י). כולם זכים וטהורים, עושים את רצונו בלי מאבק ובלי נפילה. איזה חידוש יהיה בעוד אחד? מה תוסיף עוד נשמה טהורה ושלמה על אינספור הטהורים שכבר לפנינו?

הקדוש ברוך הוא רוצה אדם. הוא רוצה בריה שתבחר בו, לא כי אין לה ברירה, אלא דווקא מתוך מאבק. בריה שתדע לעמוד מול כל הפיתויים, מול המשיכה, מול כל מה שקורא אותה למטה, ותבחר בכל זאת לעלות למעלה. בריה שתיקח חומר גם של תאוה, של כעס ושל גשמיות, ותהפוך אותו לקדושה עליונה. וזה מה שמלאך לעולם לא יכול לעשות.

המלאך עומד לעד במקומו. ששת אלפים שנה באותה קוביה שבה השם שתל אותו, כמה גדול וכמה ענק שיהיה, הוא לא זז, ולא יכול להתקדם מילימטר. יהודי הוא כמו נר שאף פעם לא עומד במקום, תמיד מחפש איפה להתפס. עמדתם בפקק? ראייתם מה קורה, כל אחד מיד מנסה לעקוף ממקום אחר. זה בא מבפנים, זה חלק מהמבנה שלו.

שנמצא מפתח המאסטר של כל הייסורים, כל הנפילות, כל הפיזורים וכל הבריות.

25 כשפוגשים את עצמו באמת [36:37]

כשאדם פוגש את עצמו באמת, ננעלים שערי הפיזור, ופיזור הדעת כבר לא קשור אליו. הוא נכנס פנימה ומגלה טעם חדש, מתוק מתוק מתוק. הוא כבר לא מחפש חיים מבחוץ, כי הוא מרגיש אותם מבפנים. במקום הזה כבר לא מעניין מה יאמרו ומה יגידו. הוא כבר לא רעב לכל מבט, לכל כבוד, לכל תשומת לב, לכל דמיון ולכל ריגוש. הוא מחובר למקום פנימי איכותי ואמיתי, שהעולם לא יכול לתת ולא יכול לקחת.

26 מה שאי אפשר לקחת [37:37]

אמרתי בשיעורים קודמים: אפשר לקחת מאדם ירושה, אפשר לקחת נחלת אבות, אפשר לקחת עסקים, אפשר להביא הוכחות שקר ולעשות את כל הלא צפוי. משהו אחד אי אפשר לקחת: ניסיון חיים. אדם שעמל בתורה לשמה, בטוהרה, בחוכמה שלו, את זה אי אפשר לקחת ממנו. הלילות שהקריב על התורה, התורה שלמד.

27 יהודי כל יכול [38:03]

אם יהודי נושא בקרבו נשמה טהורה, חצובה מכיסא הכבוד, חלק אלוה ממעל, כביכול חתיכה של הקדוש ברוך הוא, איך ייתכן שיאמר לעצמו "אני לא יכול"? הקדוש ברוך הוא כל יכול, וגם אתה כל יכול. הגוף מוגבל, זה ודאי, והכוחות החיצוניים מוגבלים. אבל בשורש פנימי שבו יש נשמה שדבוקה בבורא יתברך אין הגבלה. שם אינסוף, שם אין ייאוש, כמו שאין מושג "הקדוש ברוך הוא לא יכול". רבנו ישראל הבעל שם טוב אמר: יהודי הוא כל יכול. יש אולי "לא

אחר כך אתה נכנס למקום של אכזבה מעצמך, מושפל בעיני עצמך, ושואל את עצמך את השאלה הכי כואבת: מה קרה לי? הרי בבוקר רציתי בכל הלב. מי שבר לי את ההחלטה? אתה רוצה להיות טוב, ואתה גם זה שמושך להפך. אתה גם זה שהחליט וגם זה ששבר. כאילו יש שני אנשים, פיצול אישיות: אחד רוצה לעלות ואחד מושך למטה, אחד אומר כן ואחד אומר לא, אחד קם בבוקר מלא תקווה ואחד בצהריים מלא ייאוש.

46 ויצר ה' אלוקים: שתי יצירות [62:04]

מצאנו בבריאת העולם, בשעה שהקדוש ברוך הוא ברא את האדם, שהתורה כותבת וַיִּצֶר (בראשית ב, ז). בגמרא, ברכות סא, שאלו: למה כתוב וַיִּצֶר בשני יודין? אם נכתוב עכשיו "ויצר", איך נכתוב? ו-י-צ-ר, עם יוד אחת. ובתורה כתוב בשתי יודין. אומרת הגמרא: שתי יצירות, יצר טוב ויצר רע, שתי יצירות באדם אחד. מכאן, בכל ימיו אדם נושא שני כוחות: כוח אחד מושך למעלה וכוח אחד מושך למטה. אחד טהור, ואחד אומר "אין לו תקנה". אז מי אתה באמת?

47 שני אנשים בתוכי הם לא מחלה [63:30]

כאן הגענו לנקודה מהותית. התחושה הזאת, שאדם מרגיש כאילו הוא שני אנשים, היא לא מחלה. תקשיבו טוב: זה לא סימן שמשוהו מקולקל אצלך, וגם לא סימן שאדם צבוע או חלילה אשם. אדרבה, זו האמת על כל יהודי באשר הוא. רבנו הזקן אומר בספר התניא, פרק א: שתי נפשות יש באדם. יש בתוכך שתי נפשות, בדיוק כך.

48 למה לא נפש אחת [64:39]

כאן צריך להבין שיש עניין גדול מאוד. נשאל את השאלה הגדולה: למה הקדוש ברוך הוא לא ברא אותנו עם נפש אחת?

43 האינטואיציה של החולה [59:03]

כאן אדם לומד להקשיב גם לקול הפנימי שלו, מלבד שיקול הדעת השכלי וההגיוני, האינטואיציה שלו. לפעמים הרופא אומר שצריך טיפול מסוים, שמונה רופאים אומרים טיפול מסוים, והאינטואיציה של החולה אומרת: לא. אל תלך נגדו, ייתכן שהוא צודק יותר מכולם. צריך לראות לפעמים למה הוא אומר, כי זו נקודה פנימית שאי אפשר להתווכח איתה, אם זה לא מחשש כזה או אחר. כל מקרה לגופו.

44 השער החמישי: שלום בין המוח ללב [60:01]

לכן נאמר: **וַיִּדְעַתְּ הַיּוֹם וְהַשַּׁבָּת אֶל לִבְךָ** (דברים ד, לט). זה מחבר אותנו לשער החמישי של השלום, בין המוח ללב. אפשר לומר שזו אחת ממערכות הקרב המרכזיות ביותר של החיים. המוח מבין דבר אחד והלב רוצה דבר אחר. המוח רואה את האמת, והלב מבקש תענוג. המוח רואה עתיד, והלב חי את הרגע. כשאין שלום ביניהם, הלב נקרע מבפנים.

45 מי שבר לי את ההחלטה [60:33]

אדם יכול לשאול את עצמו שאלה מרכזית: מי שובר לי את ההחלטות? הרבה פעמים אתה קם בבוקר ואומר לעצמך: היום אני רגוע, היום אני לא אכעס, היום אני אתפלל בכוונה, היום אני אזהר מלדבר לשון הרע, אני לא אסתכל במה שאסור, אני לא אדחה את הלימודים שלי. החלטת בכל כוחך ובכל הלב לעשות כמה מעשים גדולים, הרגשת נחישות גדולה מאוד, היית בטוח בעצמך. ופתאום עד הצהריים הכול נשבר. כעסת, נסחפת, אמרת דברים שלא רצית לומר, הסתכלת איפה שלא רצית להסתכל, דחית את מה שהחלטת בלבך לעשות.

רוצה", אבל אין "לא יכול". יהודי שרוצה להשיג משהו באמת, דבק במטרה וישיג הכול. אם אדם מחובר לנשמה הקדושה שלו, יגיע לכל מקום.

28 מכאן נבין את כל החיים [39:03]

מכאן נבין את כל החיים: שלום בית בינו לבין אשתו, בינו לבין הבנים והבנות, בין ההורים לילדים ובין הילדים להורים. זה כפול, וכשבדקים התאמות צריך לבדוק בכפול. אני לא עושה גימטריות, אני חי על משהו אחר שקיבלתי, אבל כל אחד איך שעובד, ובדרך כלל צריך לכלול את שניהם, הוא בא והיא בו.

לכן אני לא ממליץ לשנות שמות. אני לא חושב שזה נכון. לפעמים כן, נדיר מאוד, ואפילו אז צריך כובד ראש גדול. למה? כי זה לא מה שישנה את המצב. כל מקרה לגופו, זה נושא בפני עצמו.

29 הכול יושב על נקודה פנימית [40:31]

המושג שלום בבית, בין הורים לילדים ובין הילדים להורים ובין בני הזוג עצמם, יושב על שלום פנימי. שלום עם הילדים יושב על שלום פנימי. שלום עם שכנים יושב על שלום פנימי. שלום בעסק, שלום בין מערכות, שלום בין מלכויות ובין מדינות, כל סיטואציה, הכול יושב על נקודה פנימית, נקודה עמוקה.

העולם הגדול הוא התפשטות של העולם הקטן. תזכרו את זה, זה כלל ברזל. כשאדם מסודר מבפנים, הוא בונה סדר גם מבחוץ. כשאדם קרוע מבפנים, הוא מייצר קרעים גם סביבו.

30 המדף של הילד [41:33]

לפני עשרים שנה בא אליי אבא אחד ואמר: בשעה טובה הבן שלי עולה לכיתה א', מה אעשה שהבן שלי יצליח? שיהיה לו כיף ללמוד תורה, שילמד תורה

ייוחד שהם עושים בזמנים מיוחדים כדי לדבר עם הנשמה שלהם ולשאול ממנה שאלות. זה השער הרביעי, שלום עם הנשמה.

אמרנו כבר בשיעורים קודמים שזו אחת הטרגדיות הגדולות של הדור שלנו: אנשים רבים חיים רחוק מעצמם. הם יודעים מה קורה בעולם, כל מידע שרץ בתקשורת הם הראשונים שיוודעים. הם יודעים הכול על כל השכנים, חוץ מעצמם. הם לא יודעים מה קורה בתוכם. מי שלא יודע להגיע לעצמו, איך יגיע לאשתו ולילדים שלו? גם בעסק הוא לא באמת נמצא, כי מי שנמצא בכל מקום, לא נמצא באף מקום. הכול מתחיל מהעולם הפנימי שלנו. הם לא יודעים מי הם באמת, מה הם רוצים להשיג ולמה הם חיים.

כשאדם מתרחק מהנשמה הקדושה שלו, הוא נעשה זר לעצמו. כשאדם נעשה זר לעצמו, אין לו שלום. הוא יכול לגור בגוף שלו שנים רבות ולא להכיר את הדייר הפנימי. ממילא יהיו תסכולים וקשיים. אפשר לתת לזה שמות בלועזית, אבל זו לא המטרה. צריך להבין את היסודות האלה. השלום מתחיל כשאדם יודע להקשיב לקול הפנימי שהקדוש ברוך הוא שתל בתוכו.

42 הקול הפנימי כמו נביא קטן [57:32]

פעם בשיעור, לפני הרבה שנים, אמרתי בסיעתא דשמיא: הקול הפנימי של האדם הוא, נאמר בעדינות, כמו נביא קטן שהשם שתל בתוכנו, והוא נובע מהנשמה הטהורה של האדם. בדבר הזה אין הבדל בין הכי חרדי להכי חילוני. אדרבה, לפעמים הרבה יותר קל לדבר על זה עם חילוני מאשר עם חרדי. לפעמים דווקא מי שלמד גמרא תקוע בכמה סברות שתוקעות אותו, ולצדו אדם רחוק שמקבל באמונה ובהכנעה, ובעשר דקות מגיעים איתו למקומות פנימיים שאל חלק מהאנשים לא מגיעים אליהם בשלוש שנים.

תורת הנפש נוגעת לכל אחד. נשאלתי שאלות כבדות משקל, גם מגויים רחוקים מאוד. לא נבהלתי משום שאלה ולא משום תשובה, חסד השם. כשמבינים את

בחשק? שאלה יפה. תתפלל עליו בוודאי, גם אני אומר ככה. ומה עוד? שאלתי אותו שתי שאלות. יש לילד מדף בספרייה שהוא יודע שהוא שלו, ומגירה רק שלו? אמר לי: לא. אמרתי לו: לך לחנות ותקנה ספרייה ומזנון עם מדפי ספרים. תגיד לו: זה המדף שלך, רק שלך, כאן הספרים שלך, וזו מגירה של החפצים שלך. אמר לי: בסדר, אבל למה? מה ההגיון? אמרתי לו: יש סדר בחפצים, יש סדר בראש. תרגיל אותו מעכשיו לסדר. שידע שלכל דבר יש מקום, והוא יסתדר עם זה. הוא יהיה מאוד שמח, ויצליח מאוד. מי שמסודר מבפנים, כל העולם שלו מסודר.

זה לא רק הסדר של הבית, אלא סדר בראש ובכל מהלך. זה כמו צניעות: צניעות לא רק בלבוש. צניעות בלבוש היא תוצאה, והיא שיטת חיים ושיטת חשיבה. אותו דבר שלום. אני יכול לומר שהשלום הוא מפתח המאסטר של העולם הפנימי.

31 אדם עולם קטן [43:07]

העולם הגדול הוא התפשטות של העולם הקטן. יש לנו פרק שלם בנושא, "אדם עולם קטן", פרק מטלטל, מרתק ועוצר נשימה, מיוחד מאוד ונדיר. כשאדם מסודר מבפנים, אוטומטית הוא בונה סדר גם מבחוץ. כשאדם קרוע מבפנים, הוא מייצר קרעים גם סביבו. ראו מה שכתבנו ב"חלב הארץ", חלק ב', פרק ה', ענף ה'. גם התוצאות והתגובות החיצוניות משפיעות על הפנימיות.

אדם מסודר מבפנים, כל העולם סביבו מסודר. יכולים להיות קשיים, והם חלק מהחיים. תזכרו שברכיבה על אופניים כשקשה זה סימן של עלייה, והקושי לא אמור לשבור אותנו אלא רק לתגמל אותנו. מי שלומד תורת הנפש מבין כמה מתיקות יש בקושי, וגם כמה מתיקות יש ביצר הרע, למי שזוכה להבין את המהלך ולהתגבר עליו.

לא יכול לענות עליהן חי בפיזור, וזה בסדר. גם לדעת שאתה בפיזור זה טוב, כי לפחות אתה מסמן מטרה.

39 הברכה בעסק לא מתחילה בעסק [53:00]

הברכה בעסק לא מתחילה בעסק. היא מתחילה כאן. רבי עקיבא עבר ימים שלא היה לו מה לאכול, ולא היה לו מזרון לשים עליו את ראשו. הוא ישן על ערימת קש בליל הכלולות שלו. ויום אחד הוא נעשה מעשיר העולם. עושר ועוני מתחילים כאן. הטיפשות הגדולה היא לעבוד בלי הפסקה כמו חמור, מנותק מהעולם הפנימי. ברגע שמתחברים למקום הנכון, חסד השם, ולא צריך אף אחד.

40 השער השלישי: שלום עם הבורא [53:33]

כאן נכנס לנושא מעניין מאוד, וזה השער השלישי: השלום עם הבורא יתברך. זה שורש כל השלום. כל עוד האדם מרגיש שהעולם מתנהל במקרה, החיים שלו מלאים פחד. כל עוד האדם חושב שהוא מנהל את העולם, החיים שלו מלאים לחץ. אדם שנלחם במציאות נעשה עייף מהחיים.

כשיהודי יודע וחי באמונה תמימה שהקדוש ברוך הוא מנהיג את הכול בחוכמה, ברחמים, בדקדוק ובהשגחה פרטית, גם כשקשה לו הוא לא נלחם במציאות. הוא לא שואל "למה זה קרה לי", הוא שואל משהו אחר: מה הקדוש ברוך הוא מבקש ללמד אותי מכאן. זה אחד המעברים החדים ביותר בחיים, והוא נקרא מעבר ממלחמה לאמונה. כאן נולד שלום.

41 השער הרביעי: שלום עם הנשמה [55:31]

ואז מגיעים לשלום עמוק יותר, שלום עם הנשמה. יש איחוד שעושים גדולי המקובלים, בעלי מדרגה, לא אנשים פשוטים כמונו. צדיקים גדולים יש להם

32 העולם קיים על השלום [45:04]

לכן אמרו חכמינו: על שלושה דברים העולם קיים, על הדין, על האמת ועל השלום. השלום הוא לא רק בין אדם לחברו. השלום הוא חוק של קיום העולם. כשאין שלום בין מערכות, העסק נתקע. לפעמים עסקים קורסים בגלל חיסול חשבונות בין שני עובדים. הם נכנסים לפינה של כבוד, והעסק מתחיל להיפגע. צריך שבעל העסק יגיד לשניהם: לכו הביתה, תסתדרו בעצמכם, הכול בסדר, ניפגש עוד חודשיים. תשלם להם משכורת, אבל תנתק אותם חודשיים לגמרי מהעסק, ותראה שבשלושה ימים תעשה מה שהם לא עשו בחודשיים. חיסול חשבונות הוא מסוכן מאוד.

33 כשאין שלום, נתקעים [46:00]

אין שלום בין מערכות העסק, העסק נתקע. אין שלום בין כוחות הנפש, האדם נתקע. כשאין שלום בין המוח ללב, בין עולם השכל וההיגיון לעולם הרגשות, ההחלטה נתקעת. כשאין שלום בין גוף לנשמה, החיים נתקעים. כשאין שלום בין האדם לשליחות שלו, הברכה נתקעת. אתה אומר: מה קרה, מה עצר את הברכה? הברכה לא נעצרה. תתחבר למקום הפנימי שלך, ותתחיל לשמוע איך הקדוש ברוך הוא מדבר איתך מתוךך.

זה המתיקות והיופי של התורה הזאת: היא עוזרת לאדם להתחבר למקום הפנימי שלו ולשמוע איך השם מדבר איתו מתוך התורה שלו. מתוך השיעור אתה מקבל תשובות גם בלי לדבר על כלום. תסמן לך שאלות בעצמך לפני השיעור, ובסוף השיעור תראה שקיבלת תשובות. זה עובד ככה כי זו תורה אמיתית שיורדת מהכללות העליונות, מתואמת לפי סדר הנשמות.

השלום לא מוחק את השוני. הוא מגלה שכל שוני נברא כדי להשלים את הבניין. השלום הוא מפתח מאסטר שמחבר אותנו עם כל החלקים הפנימיים שלנו. דווקא מתוך ההפכים בין איש לאישה, הדברים מתוקים מאוד, מעניינים מאוד ויפים. כשהכול רדוד ומשעמם, אין טעם. דווקא במקום הזה מתחילים להכיל.

השלום לא נולד ברחוב, והוא גם לא מתחיל בבית. הוא גם לא מתחיל בשיחה עם הזולת. השלום נולד בעומק הדעת של האדם. **וְהָאָדָם יָדַע אֶת חֲוָה אִשְׁתּוֹ** (בראשית ד, א), החיבור הוא תוצאה של דעת. השלום נולד כשהאדם מתחיל להבין מי הוא, למה הוא נברא, מה תפקידו, מה שליחותו ומה מתבקש ממנו עכשיו. כשהדעת מתיישבת, הלב נרגע, וכשהלב נרגע, החיים נרגעים.

אם אני מסכם לעצמי, יש חמש שאלות שמהן נולד שלום. אחד, מי אני. שתיים, לשם מה נבראתי. שלוש, מה תפקידי. ארבע, מה שליחותי. חמש, מה מתבקש ממני כעת. מי שלא עונה על השאלות האלה חי בפיזור. מי שמתחיל לענות עליהן באמת, מתחיל להיבנות, ומתחילים לבנות קומה אמיתית.

אל תחשבו שאני מגבב לכם מילים. זו תמצית של אלפי ספרים. השם נתן מתנה לדבר בשפה פשוטה, ואני מכניס לכם את זה פנימה, לתוך מערכת האדם, בשפה פשוטה, שפה של זוהר ועץ חיים ותניא, רק בשפה של הדור הזה. מי שיודע לענות על חמש השאלות האלה, סימן שהוא מתחיל להיבנות. מי שעוד

כשכל הכוחות שואפים לאותו כיוון, נולד שלום. הזכרתי את זה גם בשבוע שעבר: המוח לא נלחם בלב, והלב לא נלחם במוח. הגוף לא נלחם בנשמה. הרצון לא נלחם במעשה. העיניים לא נלחמות באוזניים, האוזניים לא בשיניים, השיניים לא בידיים, והידיים לא ברגליים. כולם מבינים את תפקידם, עושים את מלאכתם נאמנה, וכולם משרתים את אותה מטרה. כאן מגיע שלום.

אם כן, מה זה שלום? לא העדר מלחמה אלא נוכחות שלמה. מכאן יצאנו לפני שבועיים ובשבוע שעבר לעשרה שיעורים סביב השלום. השער הראשון הוא מה זה שלום: המצב שבו כל חלק עומד במקומו, מכיר את התפקיד שלו, מקבל את הגבול שלו ומצטרף לבניין אחד. שלום לא אומר שאין הבדלים.

אם השם בירך אותך בשנים עשר ילדים, אף אחד לא דומה לאף אחד. כל בן וכל בת עם הייחודיות שלו, עם המתקנות שלו, עם המעלות שלו ועם קצת חסרונות. חסרונות הם דבר טוב, לא רע. אדם עם חסרונות הוא סימן של חיים, סימן שיש לו עוד הרבה מה לעשות בעולם. מי שנעשה מושלם, סימן שקיצו קרב.

איך תדע אם אדם בתחילת החיים או בסוף החיים שלו? אדם שכל הזמן מספר על העבר, סימן שהוא בסוף. אדם עם שאיפות לעתיד, סימן שהוא בהתחלה. וגם וגם באמצע. טוב שיש חסרונות, אבל לא מתעלמים מהם ולא טומנים את הראש בחול. שלום אמיתי יודע לחבר הבדלים: שמיים וארץ, גוף ונשמה, מוח ולב, דין ורחמים, חסד וגבורה, אישיות אחת עם אישיות אחרת.